

Nr 15.

Utlåtande i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående utgifter å tilläggsstat II till riksstaten för budgetåret 1949/50, i vad propositionen avser försvarsdepartementets verksamhetsområde.

(1:a avd.)

Driftbudgeten.

Fjärde huvudtiteln.

1:o) Försvarsstaben: Avlöningar. Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (bilaga 1, punkt 1, s. 5 och 6 av bilagt utdrag av statsrådsprotokollet över försvarsärenden för den 4 januari 1950) att medgiva, att den i avlöningsstaten för försvarsstaben under anslagsposten Särskilda löneförmåner för försvarsattachéer och biträdande försvarsattachéer upptagna delposten Prisutjämningsstillägg må under budgetåret 1949/50 överskridas med högst 125 000 kronor.

Delposten i fråga är av riksdagen maximerad till 70 000 kronor.

Departementschefen har framhållit, att medlen icke förslå för de till delposten hänförliga utgifterna. Under den gångna delen av innevarande budgetår har nämligen på grund av den i ett flertal länder fortgående prisstegringen blivit nödvändigt att i form av prisutjämningsstillägg bereda därvarande tjänstemän ytterligare ersättning för deras ökade utgifter. Härtill kommer, att Kungl. Maj:t genom beslut den 25 november 1949 meddelat föreskrifter rörande kompensation i viss omfattning till försvarsattachéer och biträdande försvarsattachéer för uppkomna kursförluster genom den föregående år vidtagna nedskrivningen av svenska valutans värde i förhållande till vissa andra länders valutor. De sammanlagda merutgifterna under förevarande delpost beräknas till omkring 125 000 kronor.

I en inom försvarsdepartementet upprättad *promemoria*, som under hand överlämnats till utskottet, har anmälts behov av att ytterligare överskrida ifrågakvarande delpost. Av promemorian inhämtas i huvudsak följande.

Av förenämnda belopp å 125 000 kronor beräknades omkring 115 000 kronor hänföra sig till merkostnader i anledning av valutanedskrivningen i form av särskilda prisutjämningsstillägg fr. o. m. den 1 oktober 1949 till attachéerna i Washington, Paris och Ankara. De särskilda prisutjämningsstilläggen beräknades härvid med utgångspunkt i de sammanlagda avlöningsförmåner, som hittills utgått till dessa attachéer, och med tillämpning av samma beräkningsgrunder som enligt Kungl. Maj:ts beslut den 14 oktober

1949 tillämpats vid beräkning av motsvarande prisutjämningsstillägg åt personal vid utrikesförvaltningen för tiden den 1 oktober—den 31 december 1949.

Det har numera visat sig att behov föreligger att överskrida förenämnda delpost till prisutjämningsstillägg med ytterligare omkring 90 000 kronor. Detta beror på följande omständigheter.

1) Vid beräkningen till propositionen 1950:2 av medelsbehovet under delposten i fråga förutsattes att vederbörande försvarsattachéer och biträdande försvarsattachéer — såsom kunnat ske beträffande personal tillhörande utrikesförvaltningen — utbekommit september månads lön med samma belopp i utländsk valuta som före devalveringen och att denna valuta kunnat inköpas före nedskrivningen av den svenska valutans värde. Så har emellertid icke kunnat ske, varför en merutgift av omkring 15 000 kronor uppkommit för nämnda månad.

2) Inom utrikesdepartementet har med hänsynstagande till valutanedskrivningen uppgjorts förslag till prisutjämningsstillägg under första halvåret 1950, avseende såväl personal vid utrikesförvaltningen som försvarsattachéer och biträdande försvarsattachéer. Principen har härvid varit att, fränsett i förekommande fall utgående barnbidrag, åstadkomma paritet i lönehänseende mellan beskickningsråd och försvarsattaché samt mellan förste beskickningssekreterare och biträdande försvarsattaché, vilka tjänstgöra vid samma beskickning. En dylik paritet har tidigare godtagits av riksdagen (jfr prop. 1942:323; riksd. skr. nr 422). Såvitt avser utrikesförvaltningens personal ha de föreslagna prisutjämningsstilläggen av Kungl. Maj:t fastställts att utgå fr. o. m. den 1 januari 1950. Även de för försvarsattachéer och biträdande försvarsattachéer föreslagna prisutjämningsstilläggen torde i huvudsak böra fastställas att utgå fr. o. m. samma dag. Detta kommer att medföra en merkostnad för första halvåret 1950 med omkring 57 000 kronor i förhållande till vad som tidigare beräknats.

Härvid förutsättes dock skola av Kungl. Maj:t omprövas huruvida de bostadsbidrag, som utgå till försvarsattachéerna i Ankara, London och Washington, i stället för ersättning för flyttning av bohag till och från dessa orter och som bestridas från försvarsstabens omkostnadsanslag, icke böra nedsättas eller helt utgå. Bidragen i fråga ha enligt Kungl. Maj:ts bemyndigande fastställts av civilförvaltningen, därvid ämbetsverket bestämt storleken av bidragen till att i huvudsak motsvara de belopp, varmed vederbörande attachés bostadskostnader (för möblerad bostad) överstiga 25 % av hans sammanlagda avlöningsförmåner. Åt civilförvaltningen torde böra uppdragas att skyndsamt företaga för en omprövning av bostadsbidragen erforderlig utredning.

3) Enligt Kungl. Maj:ts beslut den 30 juni 1949 och den 20 januari 1950 skall till tjänsteman vid beskickning och lönat konsulat, som jämlikt gällande bestämmelser — Saar 33 § B 3. a) — äger uppbära barnbidrag, i form av prisutjämningsstillägg utgå tillägg till dylikt bidrag med 250 kronor för år för varje barn under 10 års ålder och med 1 000 kronor för år för varje barn under 19 års ålder, som fyllt 10 år. Motsvarande tillägg i form av prisutjämningsstillägg böra utgå även till försvarsattachéer och biträdande försvarsattachéer. Härför kan beräknas uppkomma en merkostnad av omkring 17 000 kronor, till vilken hänsyn icke tagits vid tidigare verkställd beräkning av delposten till prisutjämningsstillägg.

Det sammanlagda medelsbehovet under delposten till prisutjämningsstillägg för budgetåret 1949/50 skulle alltså uppgå till (70 000 + 125 000 + 90 000 =) 285 000 kronor. För att medelsbehovet i fråga skall kunna tillgodoses erfordras således ett medgivande av riksdagen att posten i fråga må överskridas med (285 000 — 70 000 =) 215 000 kronor.

Utskottet. Huvudsakligen till följd av den i september 1949 genomförda nedskrivningen av den svenska valutans värde ha uppkommit avsevärda merkostnader för avlöningar åt försvarsattachéer och biträdande försvarsattachéer. Kungl. Maj:t har därför hemställt om riksdagens medgivande att överskrida ifrågavarande delpost till prisutjämningsstillägg med högst 125 000 kronor för innevarande budgetår. Såsom av departementspromemorian framgår har det numera visat sig att posten i fråga behöver överskridas med ytterligare omkring 90 000 kronor, vilket belopp till väsentlig del erfordras för att uppnå den paritet i lönehänseende mellan beskickningsråd och försvarsattaché samt mellan förste beskickningssekreterare och biträdande försvarsattaché som riksdagen tidigare godtagit. Utskottet anser sig därför böra föreslå, att riksdagen medger att förevarande delpost må överskridas med tillhoppa högst (125 000 + 90 000 =) 215 000 kronor.

Utskottet hemställer alltså,

att riksdagen må medgiva, att den i avlöningsstaten för försvarsstaben under anslagsposten Särskilda löneförmåner för försvarsattachéer och biträdande försvarsattachéer upptagna delposten Prisutjämningsstillägg må under budgetåret 1949/50 överskridas med högst 215 000 kronor.

2:o) **Armén: Ersättning till Norrtälje stad.** Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt 2, s. 6) att till ifrågavarande ändamål å tilläggsstat II till riksdagen för budgetåret 1949/50 anvisa ett reservationsanslag av 62 000 kronor.

I anledning av riksdagens beslut och i enlighet med uppdrag av Kungl. Maj:t har fortifikationsförvaltningen träffat överenskommelse med Norrtälje stad rörande ersättning för täckande av de utgifter, som staden åsamkats till följd av förskjutning av tidpunkten för Stockholms luftvärnsregementes omförläggning till staden. Enligt överenskommelsen skall årlig ersättning utgå med 62 250 kronor, räknat från och med den 1 juli 1947 intill dess omförläggningen ägt rum. För ändamålet har riksdagen å tilläggsstat för budgetåret 1948/49 anvisat ett reservationsanslag av 125 000 kronor, från vilket anslag utbetalats ersättning för budgetåren 1947/49 med tillhoppa 124 500 kronor. Då omförläggningen icke beräknats kunna ske före utgången av budgetåret 1950/51, har departementschefen vid anmälan av årets statsverksproposition (bil. 6, punkt 57) förorddat att ytterligare 124 000 kronor anvisas, varav 62 000 kronor å tilläggsstat för budgetåret 1949/50 och 62 000 kronor å riksdagen för budgetåret 1950/51.

Utskottet, som tillstyrker den äskade medelsanvisningen, återkommer vid behandlingen av statsverkspropositionen till frågan om anvisande av medel för här avsett ändamål för budgetåret 1950/51. I förevarande sammanhang får utskottet hemställa,

att riksdagen må till *Armén: Ersättning till Norrtälje stad* å tilläggsstat II till riksdagen för budgetåret 1949/50 anvisa ett reservationsanslag av 62 000 kronor.

3:o) **Marinen: Fartygsbyggnader.** Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt 3, s. 6 och 7) att medgiva, att den för nybyggnader av fartyg för marinen fastställda planen må ändras på sätt i statsrådsprotokollet över försvarsärenden för den 4 januari 1950 angivits.

Den 6 maj 1949 har Kungl. Maj:t fastställt plan för de nybyggnader av fartyg för marinen som av riksdagen medgivits från och med budgetåret 1947/48. Enligt planen ha totalkostnaderna för nybyggnad av två vedettbåtar och två minutläggare för kustartilleriet beräknats till 3 070 000 kronor enligt prisläget den 1 juli 1947.

I det av 1942 års riksdag framlagda byggnadsprogrammet för försvaret under femårsperioden 1942—47 ingick bland annat nybyggnad av sex vedettbåtar och en minutläggare för kustartilleriet. Ifrågavarande fartyg färdigställdes under åren 1945 och 1946. Under den tid som ifrågavarande fartyg varit å expedition ha vissa erfarenheter vunnits, till vilka hänsyn synts böra tagas vid nybyggnad av dylika fartyg. Såväl marinförvaltningen som inspektören för kustartilleriet ha uttalat, att en nybyggnad av vedettbåtar och minutläggare icke nu bör utföras enligt ritningar för de senast färdigställda fartygen utan ske enligt ett modifierat projekt för vedettbåt respektive under utförande varande projekt för minutläggare. Då genom de av marinmyndigheterna utarbetade nya projekten, därvid erfarenheter från andra världskriget avseende fartyg av ifrågavarande art även beaktats, dessa fartygs krigskapacitet avsevärt ökas, har departementschefen ansett sig böra förorda, att i stället för nybyggnad av två vedettbåtar och två minutläggare för kustartilleriet i enlighet med tidigare utförda typer av dessa fartyg skola nybyggas en vedettbåt och två minutläggare av modifierade typer inom en kostnadsram av 4 100 000 kronor enligt prisläget den 1 juli 1949. Merkostnaderna, 350 000 kronor, i förhållande till det tidigare beslutade programmet motsvaras till en del av prisstegringar för detta program under tiden den 1 juli 1947—den 1 juli 1949 och ha ansetts i övrigt böra bestridas med anlåtande av uppkomna besparingar å äldre anvisningar.

Utskottet anser sig böra tillstyrka Kungl. Maj:ts förslag och hemställer alltså,

att riksdagen må medgiva, att den för nybyggnader av fartyg för marinen fastställda planen må ändras på sätt i statsrådsprotokollet över försvarsärenden för den 4 januari 1950 angivits.

Stockholm den 14 februari 1950.

På statsutskottets vägnar:

MARTIN SKOGLUND.

Vid förestående ärendes slutbehandling inom utskottet hava närvarit

från f ö r s t a kammaren: herrar Rickard Lindström, Sven Larsson, Karl Andersson, Gränebo, Mannerskantz, Gustaf Karlsson, Iwar Anderson, Heiding, fröken Andersson, herrar Berling, Sundelin, Leander, Gillström, Rosenberg och Alfred Nilsson; samt

från a n d r a kammaren: herrar Skoglund i Doverstorp, Ward, Malmberg i Skövde, Bergström, Svensson i Grönvik, Andersson i Malmö, Boman i Kieryd, Mårtensson i Uddevalla, Svensson i Ljungskile, Rubbestad, Ståhl, Staxäng, Thapper, Persson i Vinberg och Henriksson.
